

Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје
Институт за агроэкономика

ПРОИЗВОДНИ СИСТЕМИ

доц. д-р Ана Котевска

Скопје, 2012

ПРОИЗВОДНИ СИСТЕМИ

2

Производни системи

- Под **систем** се подразбира
 - начинот на одгледување на добитокот,
 - начинот на производство и искористување на добиточната храна,
 - нивото на интензивност на производството и
 - организација на репродукцијата на стадото
- Зависат од природните услови и економските услови на стопанството или реонот
 - Природни услови: клима и земјиште
 - Економски услови: местоположба, инфраструктура, пазарни услови, цената на производот и неговиот паритет со другите производи, механизацијата на процесите

3

Производни системи во говедарството

1. Екстензивен пасишно – шталски систем
2. Полуинтензивен шталско –пасишен систем
3. Интензивен шталско-пасишен систем
4. Шталски систем на одгледување

4

Производни системи во говедарството

- **Екстензивен пасишно – шталски систем**
 - Ниски вложување на труд и средства
 - Ниски приноси
 - Најмногу во производство на месо
 - Производен циклус прилагоден на природниот извор на добиточна храна (испаша)
 - Зимска исхрана некавалитна, недоволна и еднообразна
 - Сместувачки капацитети и чување на ниско зоотехничко ниво

5

Производни системи во говедарството

- **Полуинтензивен шталско –пасишен систем**
 - Подобри услови на чување, одгледување и подобра исхрана во зимскиот период
 - Пасишен период - покус од 6 месеци
 - Застапен во реони со поинтензивно земјоделско производство, од каде што се обезбедува покавалитетна и поразновидна добиточна храна (кабаста сува, сочна и концентрат)
 - Повисоки приноси на единица капацитет
 - Порамномерен распоред на производството во текот на годината
 - Повисоки вложувања на труд и средства (во однос на ЕПШС)

6

Производни системи во говедарството

- **Интензивен шталско-пасишен систем**
 - Високи вложувања на труд и средства
 - Многу добри сместувачки капацитети
 - Механизираност на работните процеси
 - Добиточната храна е избалансирана по квалитет и структура според потребите на одделните категории добиток
 - Рационално искористувања на вештачки пасишта (лете)
 - Обезбедување на добиточна храна од ограничени површини со фуражни култури со високи приноси
 - Поголема концентрација на грлата во однос на крмните површини
 - Повисоки производни резултати на единица капацитет

7

Производни системи во говедарството

- **Шталски систем на одгледување**
 - Искористување на кабаста зелена, сочна, сува и концентрирана храна преку косење
 - Целосно избалансирана дажба по категории, пол, возраст и принос, за минимални загуби на добиточна храна
 - Производството прилагодено на пазарните услови
 - План на припуштање
 - План на гоеење
 - Високи приноси на единица капацитет
 - Рамномерен прилив на финансиски средства во текот на годината
 - Побрзо вртење на обртните средства отколку во растителното производство
 - Релативна висока продуктивност на трудот

8

Производни системи во овчарството

1. Екстензивен номадско-пасишен систем
2. Екстензивен стационарен–пасишен систем
3. Интензивен стационарен–пасишен систем
4. Пасишен -шталски систем
5. Чист шталски систем

9

Производни системи во овчарството

- **Екстензивен номадско-пасишен систем**
 - Напасување цела година
 - По искористување на едни пасишта се дислоцираат на други, без повторно навраќање на претходните
 - Најчесто се сретнува во планинските и полупустинските реони на блискиот исток и Средна Азија
- **Екстензивен стационарен–пасишен систем**
 - Кружно напасување на овците на природни пасишта
 - Примена кај нас, и во јужните делови на Алпите во Европа, Австралија, Јужна Америка и САД

10

Производни системи во овчарството

- **Интензивен стационарен–пасишен систем**
 - Вештачки пасишта
 - Аргентина и Нов Зеланд
- **Пасишен -шталски систем**
 - Напасување поголем дел од годината на природни или вештачки пасишта
 - Останатите 3-5 месеци исхрана со произведена храна од природни извори или насеани ограничени површини
- **Чист шталски систем**
 - Интензивно гоеење на јагниња

11

Производни системи во овчарството во Македонија

- **Полуномадски екстензивен пасишен систем**
 - Летно напасување на природни планински пасишта
 - Наесен се дислоцираат на низински пасишта кадешто престојуваат сè до искористувањето на пролетната паша

12

Производни системи во свињарството

- Екстензивен
- Интензивен

13

Производни системи во живинарството

- **Екстензивен систем**
 - Исхрана со отпадоци и паша
 - Домашни раси со ниски приноси
 - Сезонско производство
 - Комбинирана насока на производство
- **Интензивен систем**
 - Индустриско производство
 - Континуирано
 - Високоприносни благодорни раси и нивни хибриди
 - Производни насоки:
 - Одгледувачка насока за производство на едnodневни пилиња и јарички
 - Насока за производство на јајца за конзум
 - Насока за производство на пилешко месо (бројлери)
 - Комбинирана насока

14